

[Udenrigsministeren]

I debatten nævnte fru Inger Harms specielt EF's bistand. Jeg kan oplyse, at vi fra dansk side så sent som i går i forbindelse med EF's udviklingsministermøde i Bruxelles netop tog spørgsmålet om evaluering af EF's bistand op. Kommissionen gav på mødet i går tilsagn om, at de vil gøre mere for at evaluere arbejdet og også mere for en større offentlighed om det. Det er en udløber af noget, vi fik vedtaget under det danske formandskab i efteråret 1987, nemlig en rådsresolution herom, som nu bliver fulgt op. Jeg kan sige, at vi får støtte fra flere lande i disse bestræbelser.

Jeg kan godt forstå, at der er flere, der har rejst spørgsmålet om forholdet imellem handlingsplanen og de specifikke handlingsplaner, vi allerede kender på miljøområdet og på kvindeområdet. Jeg tror, det er meget vigtigt, at både miljø- og kvindehandlingsplanerne bliver set som en del af den generelle handlingsplan, for begge disse områder udgør helt grundlæggende elementer i den overordnede prioritering og tilrettelæggelse af bistanden. Det fremgår også klart af Danidas handlingsplan. Men selvfølgelig er der grænser for, hvor detaljeret og hvor indgående man kan behandle disse emner i den generelle handlingsplan. Det er netop det, der er formålet med de to emnespecifikke handlingsplaner: én for miljø og én for kvindeaspekternes placering i bistandssamarbejdet, for heri er der givet de detaljerede retningslinjer for, hvordan de overordnede miljø- og kvindehensyn bliver omsat til konkrete projektsultater.

Hr. Rosing nævnte spørgsmålet om oprindelige folkeslag. Vi har projekter og vil også i fremtiden have projekter kørende, som er koncentreret omkring dette problem, og jeg er ganske enig i en række af de synspunkter, hr. Rosing trak frem.

Der er jo også flere, der har været inde på menneskerettighedsaspekternes betydning i vores udviklingsbistand. Det var et emne, jeg selv tog op i maj 1987, da vi havde bistandspolitisk diskussion her i Folketinget. Dengang gjorde jeg indgående rede for, hvorfor det både er rigtigt og naturligt, at vi betragter menneskerettigheder som en integreret del af de målsætninger, som vi søger at opfylde gennem vores ulandsbistand. Jeg gjorde også rede for de ganske særlige problemer, vi støder på, når vi skal gøre det i praksis, men understregede, at selv

om det er svært, kan vi jo ikke vige uden om disse problemer.

Jeg mener, at menneskerettighedshensynet skal være en nærværende realitet i vores konkrete bistandssamarbejde, og det er det også blevet. Men jeg vil gerne understrege, at målet kan ikke være at søge konfrontationer, målet må være at trække udviklingen i den rigtige retning, at gavne de mennesker, som helt konkret har vanskeligt ved at få opfyldt og respekteret deres økonomiske, sociale, kulturelle og politiske rettigheder. Dansk ulandsbistand skal over en bred front virke herfor.

Når vi taler om menneskerettigheder og ulandsbistand, kan der være en tilbøjelighed til at dumpe ned i både den ene og den anden grøft. Den ene grøft er den, hvor man i farisæisk selvgodhed kræver alt eller intet, hvor man kun vil have noget at gøre med dem, der er lige så gode, som vi bilder os ind at vi selv er, altså enten fuld opfyldelse af alle principper og alle legale og politiske målsætninger, og det skal helst være her og nu, og det skal så være betingelsen for fortsat samarbejde. Den anden grøft er så den, hvor man siger: Forstyr ikke mine cirkler! Jeg arbejder med et godt vandprojekt, og hvad der sker i samfundet omkring mig, det kommer ikke mit vandprojekt ved!

Begge holdninger er efter min mening lige forkerte. Man skal hverken feje problemerne ind under gulvtæppet eller tro, at man kan løse dem igennem en sensationspræget offentlig dialog og korstog. Den linje, jeg selv har lagt for det daglige arbejde med disse ting, er: Klar tale, men i langt de fleste tilfælde klar tale direkte til den minister eller den præsident, hvis samvittighed og ansvarlighed det gælder om at vække, og også hvis forståelse for sammenhængen med mulighederne for fortsat bistandssamarbejde det gælder om at gøre opmærksom på.

Op til folketingsdebatten i dag er der fra nogle private hjælpeorganisationer kommet forslag om en styrkelse af menneskerettighedsaspekterne i bistanden. Jeg synes, det er glædeligt, at vi netop fra den side får nogle konstruktive tanker frem. Men ideen om en særlig handlingsplan for menneskerettigheder og bistand er ikke ny, det var jo noget, som var fremme allerede, da vi havde den bistandspolitiske debat i maj 1987. Vi har da også siden da på en række områder konkret haft projekter i gang, som netop har haft menneskerettighedsaspekter.